

JORDI MARTORANNO

MERCADAL

Ha reconegut la prolongació immortal del rostre d'una dona romana, que després de ser enterrada –en el cementiri descobert sota l'actual plaça de la Constitució– va reaparèixer debilitada per la febre, mentre rondava la muralla medieval que llavors impedia l'accés a la ciutat als malalts de pesta. La mateixa dona que segles més tard, amb l'afany de reconstruir el seu llinatge, estudia els primers documents sobre el Mercadal (1493). I entre els fulls apergaminats descobreix els noms d'una dona que coincideixen amb els seus. Atribueix la concordança a l'atzar.

El 1933 (vagues dels obrers de la Grober) el Mercadal va percebre un moment futur, que algun dia esdevindria la prehistòria d'alguna història. Va contemplar la força benefactora –messiànica, plenament religiosa– de la violència: les desamortitzacions del XIX van propiciar les parcel·lacions dels convents de Santa Clara, Sant Francesc i Sant Agustí, afavorint l'expansió de la ciutat, la ruptura entre dos mons, una transició atenuada encara per les formes apol·línies del Pont de Pedra.

Penja un capvespre de tramoia. La torre de les Aigües, despullada, sobresurt desafiant aquest subtil ordre del desordre. Passejo per les artèries de l'Eixample, pres de l'engany que ens humanitza: el miratge de transitar els carrers. Eludint, així, una veritat més temible, saber que són els carrers qui ens transiten.

LLUÍS MUNTADA

Mercadal.— Des del bell mig de la plaça de la Constitució, mentre et guaito em guaites, noia de bronze. Espectador i escenari ens confonem amb una mirada dual que potser es marfon comuna: qui és qui?: qui el paisatge, qui la consciència? Què ens pertany: aquesta llum del crepuscle que s'enfonsa corbada en els teus ulls, és la mateixa llum que s'escola vertical i abrupta en els meus?

Passejo per les artèries d'aquest Eixample.

La memòria còsmica del raval conserva la imatge d'un captaire que cinc-cents anys enrera va contemplar uns lliris brotats ran la murada de la ciutat. També el crit final d'una dona tancada a la presó femenina del carrer Galera. Un crit que durant molts decennis va residir en letargia dins els ventricles callats del barri, esclatant una tarda d'estiu i acoblant-se amb el lirisme del saxo d'un brasiler que ofería un concert a la plaça Josep Pla. Del retop de sons en va néixer una pluja calenta.

El vell Mercadal ha viscut en els homes i les dones, poblant-los de nit, d'espais i hortes, de brutalisme arquitectònic, d'estil tardofeixista, d'ordres neoclàssics, de civil populós, de catedrals del diner, de places dures, de molins reflectits en les sèquies. De sèquies reflectides ja altra vegada en els ulls dels ciutadans, a través dels quals el Mercadal ha vist. I s'ha sotmès a l'obligació de viure, modulant la pròpia fesomia en el rostre de la seva gent, submergint-se en el flux de la història, contrapuntant, així, els valors eterns de la Girona antiga, tan plena de dominació extemporània.

